

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 23.

V Mariboru 4. junija 1868.

Tečaj II.

Razsodba.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja je c. k. okrožna sodnija Celjska kot sodni dvor v kazenskih zadevah 28. sušca 1868 pod predsedom dež. sodnije svetovalca Stiger-ja v nazočnosti gg. svetovalcev Martinak-a in Schmied-a ko sodnikov in pismovodja avskultanta Ulepič-a na podlagi zatožnega pisma c. k. državnega urada Celjskega 11. februarja 1868 št. 1236, s katerim je bil dr. Matija Prelog kot odgovorni vrednik v Mariboru izhajajočega časopisa „Slovenski Gospodar“ in Slavomil Janžič kot tiskar istega lista zavolj pregreška postave za tisk v zatožljivi postavljen, 28. dan sušca t. l. začeti in tisti dan dognani ustmeni končni obravnavi in po predlogih državnega pravdnika gosp. dr. Mulej-a in zagovornika dr. Srnc-a za prav spoznala:

I. Sostavek, ki se pod naslovom „Slovenci“ nahaja v II. listu v Mariboru izhajajočega časopisa „Slovenski Gospodar“ od 9. prosinca l. 1868 ustanovi pregrešek bunjenja in pregrešek k sovražljivosti soper narodnosti po §§. 300 in 302 kaz. postave.

II. Prepove se po §. 36 postave za tisk, da bi se ovi sostavek dalje razglasil.

III. Zatoženca gospoda dr. Matija Prelog, praktičen zdravnik v Mariboru in vrednik „Slovenski Gospodarja“, in Slavoljub Janžič, ki ga tiska, nista kriva prej omenjenih pregreškov.

IV. Ali gospod dr. Matija Prelog, kakor odgovorni vrednik „Slovenskega Gospodarja“, je kriv prestopka zanemarjenja dolžne pazljivosti in skerbi, kaznjivega po §i 32, zakona o tisku, in se obsodi po §§. 33 in 35 post. za tisk, da plača za kazen 30 goldinarjev zagotovščine, da mu zapade 60 goldinarjev zagotovščine in da poverne stroške za kazensko pravdo in zveršbo po besedah §. 341 reda kazenske pravde in cesarkega ukaza od 2. junija l. 1859 — v državnem zakoniku — list 105.

V. Ta obsodba se mora natisniti v osmih dnevih potem ko postane pravoveljavna na prvi strani „Slov. Gospodarja“ — §. 39 post. za tisk.

Vzroki.

V Mariboru izhajajoči časopis „Slov. Gospodar“, ki ga vreduje gosp. dr. Matia Prelog je prinesel v svojem drugem listu tega tečaja od 9. prosinca članek, kateremu je bil napis: „Slovenci“. Ta članek terdi o vladi in nje organih očitne neistinitosti, namreč vlada pripušča da se primorski Slovenci po laških življih zatirajo — uradništvo je krivo, da se zaničuje slovenski jezik in narodnost in scer po privoljeni vlade, ktera Slovence iz števila živočih narodov zbrisati, ter v Nemce spremenite hoče („in na primorju koder strašno pritiska laški živelj našo narodnosti po dopuščanju bečke vlada. Naj večji vzrok ponemčevanju in zaničevanju našega jezika in narodnosti je bil in še je nemško in nemškutarsko uradništvo na Slovenskem nevedoče slovenski, ktero že za Slovence že od davne dobe pisari po nemškem, kar je tudi nemška bečka vlada vdobrila, hoteča nas zbrisati iz števila živočih narodov, hote nas spremeniti v Nemce).

Vidi se, da je tako breztemeljno obdolževanje pripravnost, spodbujati saj v malo vedenem delu ljudstva merzost in zaničevanje vlade in njenih organov; objektivno zapopadajo torej ove besede v sebi pregrešek podšuntovanje po §. 300 kaz. postave.

Dalje se lahko spoznava, da kaže ves članek nekako strast proti Nemcem, Lahom in Vogrom, in da izrekuje znamenito sovražnost. Kakor je že rečeno, obdolžujejo se Lahi,

da zatirajo slovenske primorce, o Nemcih se pravi, da so predrzno ošabni in da „požirajo Slovence“, o Vogrih se govori, kakor o „nepravičnih“ ter požirajočih Slovence. Ker se po takih besedah izcimijo sovražne razmere in misli med narodi, zato ustanovijo djanski pregrešek draženja k sovražljivosti proti narodnostim po §. 302 kaz. postave.

Subjektivno sta zavolj teh pregreškov pod zatožbo djana dr. Matia Prelog, kot odgovorni vrednik „slovens. Gospodarja“ in Slavomil Janžič, kteri ta časopis tiska, ali sodnija nju je morala teh pregreškov nedolžna spoznati, ker sta obadva tajila, da bi bila članek, prej ko se je natisnil, prebrala, in ker se potem takem ne da dognati, da bi ga bila vedoma razglasila: Znabiti, da je gospod dr. Prelog v začetku leta z oskerbovanjem svojega časopisa kot vrednik in zdravnik polne roke dela imel, in da je omenjeni članek, ki mu ga je poslal njemu znani dopisnik, natisniti dal, ne prebravši njega. Verjetno je pa tudi, da ga tudi gospod Janžič, kot gospodar tiskarnice ni bral, ampak da je prepustil ne umé slovenski, tiskovanje II. lista časopisa „Slov. Gospodar“ popolnoma svojemu zlagarju. Ker se pa nesresničnost vsega tega dokazati ne da, se ni mogla sodnija prepričati, sta li zatoženca kriva, ter ju je v tem obziru nedolžna spoznala, posebno ker je Slavoljub Janžič tiskarjeve dolžnosti, zapovedane v §§. 9 in 17 tisk. postave, dopolnil, ter na tiskopisu zaznamoval tvrdo in kraj, kjer je bil list natisnjen, in ravno tako tudi izročil zapovedan primerek varstveni oblastnji.

Ker je pa dr. Matija Prelog sam obstal, da ni prebiral članka, in ker ni hotel imenovati pisatelja, je dokazno, da je kot odgovorni vrednik „Slov. Gospodarja“ zanemaril dolžno pazljivost in skerb, zapovedano po §. 32 post. za tisk.

Če se pomisli, da ni nobene obtežnje, da je bilo dosihdobno življenje dobroglasito, in da se je časopis le redkoma nahajal med ljudstvom, tako je izmera kazni opravičena.

Razsodba zavolj stroškov za kazensko pravdo in zveršbo je vpoterjena v postavi.

V Celji dne 28. sušca 1868.

Stiger l. r.

Ullepitsch l. r.

Visoka c. k. predsodnija v Gradcu je z ukazom od 21. malega travna 1868 št. 4885 presočno pritožbo zavergla, ter to obsodbo zavolj pervosodnjih vzrokov popolnoma potrdila.

C. k. okrožna sodnija Celjska dne 1. vel. travna 1868.
Vest l. r.

Svečanost pokladanja temeljnega kamena českemu gledišču v Pragi.

(Dalje.)

Taki po deveti je naznanjalo pokanje možarjev na Žižkovem bregu, da je prevod začel iti od hiše invalidov. Na enkrat se začuje muzika od 40 band, ki so bile razdeljene po celem prevodu in ki so godle same slovanske pesmi, v prevodu je bilo gledati više 200 različnih lepih bander.

Pred prevodom se je peljal v odprti kočiji član odbora slovesnosti g. dr. Kučera na jedni strani poleg kočije je jezdil sokolovec na drugi pa eden član odbora slovesnosti. V prevodu je naj naprej šla banda mestjanskih ostrostrelcev v prazniški obleki, za njo je šla banderija Hanakov. Lepi jihovi konji so imeli upletene črle trake v grivah. Polo-

vica jezdecev ni nosila jopičev, temoč je jezdila ravno tako prost o oblečena, kakor Nanoški kmetovje po poletu doma jezdijo, druga polovica pa je nosila zelene z zlatom obšite jopiče, iz okroglih klobukov, ki so bili z umetnim cvetjem okinčani, je plahotala množina erlenih trakov. — Za hanaško banderijo je šla kmetiška banderija, ki je imela ne samo lepo kmetiško obleko različnih krajev iz Česke, temoč tudi posebno lepe konje domače reje.

Naj lepša med vsemi je morebiti bila banderija iz Hrudima, ki je imela same izvrstne konje. Jezdci te banderije so imeli belo črle preveze okol prs in ravo take trake okol klobukov. Vsaki je tudi nosil banderico iz deželnih barev. Zlo lepe so tudi bile banderije Česko-brodská v zeleni obleki, Karolinske doline in Kolinska, zadnji so imeli modre suknje. Banderijo iz Kouřima je vodil velikoposestnik grof Rumerskirch ono iz Unošti pa zlah. Ondrejavsky.

Pred drugim oddelkom prevoda je šla banda praških mestjanskih pešcev, za njo je naj prej šla sokolovska na konjih v lepi svoji sokolovski obleki s črleno-belimi prevezi okol prs.

Za njimi je došla velika množina praških cehov in sicer je šel naj naprej mesarski ceh. Ta ceh je vodil grbo-držec, ki je držal prav visoko česki grb (česki lev na črlem polju), grbodržca so obdaval štitonosi in paži v bogati lepi obleki, za njimi so šli mesarski pomočniki, ki so imeli bele jopiče in bele prepasnike, na rami pa je nesel vsaki lepo mesarsko sekiro, na kateri se je videlo 1868. Za njimi so šli napovedniki (heroldi) in za njimi je jezdil banderaš, ki je imel bogato belo-črle obleko in ki je nosil ono staro bandero, ktero so imeli praški mesarje, ko so junaški branili mesto proti napadu Švedov. Banderiškega konja, ki je bil tudi zlo bogato in krasno okinčan, sta peljala dva krasno oblečena paža. Vsi kostumi so bili iz žameta ali svile. Za mesarskim cehom je šel pivarski ceh, ljudje tega ceha so imeli zelene kape s zlatimi portami, zelene jopiče in bele predpasnike. Vsaki je nesel v roki sekiro za led. V sredini tega ceha je jezdil kralj Gambirinus, ki je ali celo tako oblečen, kakor se o njem pravi, da se je nosil, ogrnjen je imel črleni s kožuho imenovano hermelin zoroobljen plašč štitonosi, ki so nosili cehovske ščite so ga obdaval. Bogato kostumirani paži so nesli pivarska znamenja in sicer hmeljnje in ječmenove lati.

Na črlem žamatnem vankusu, ki je bil z zlatimi portami obrobljen, so nesli ono veliko kositrno majolko, ki je že 16 stoletja napravljena in ktere pokrov je bil z vencem iz ječmenovih lati okinčan. Za tem so došli sledeči cehi: sodarski, krznarski, pekovski in onih, ki delajo čokolado, suknjarski, nogovičarski, vsi s svojimi banderami in s znamenji ceha. Vrvarji so nesli dolgo za 4 palce debelo vrv, ktero so darovali za stavljenje gledišča. Krznarji so imeli modre kape, ki so bile s hermelinom obrobljene. Za tem še so šli zlatarji, nožarji, orožarji, puškarji, steklarji, sambolji različni malarji, mehanikarji, optikarji, steklarji itd. Vsaki ceh je imel svojo lepo z cveticami okinčano veliko bandero in vsi banderaši so imeli starinsko-česko bogato obleko; vsaki ceh je imel tudi svojo bando.

(Dalje prihodnjič.)

Stanko Vrazova literarna zapuščina. *)

Poroča F. Kočevar.

(Dalje.)

Umetno blago St. Vrazove literarne zapuščine je dvojno-vrstno: izvirno, in prevodi iz drugih jezikov. Pa kakor se pri mnogih narodnih pesmih ne da razbrati, po kom, kje in kdaj so bile zapisane, ravno tako se tudi o spisih umetnega blaga ne da zmiraj odločno reči od koga so. In v tem pogledu moram le toliko poročati, da je jih pretežni del gotovo St. Vrazov, kar nedvojbeno pismo njegove roke kaže.

Izvirnega v vezanem slogu spisanega blaga je naj več sonetov al kakor jih St. Vraz imenuje „zvoncev“. Jih je kakih petdeset, pa prej več kot manj. Z manjimi iznimkami bi vse St. Vrazu prisodil. Razun sonetov je še nekoliko romanc, balad in popevk (lieder). Kdaj so bili ti umotvori spevani, je težko reči, zakaj letnica je le malokje ktera zapisana. Jaz bi jih proizvod postavil z več strani med leta 1834—1837 ali sploh v tisti čas, ko je St. Vraz še ju-

*) Popravek. St. Vraz je umrl že leta 1851 pa ne 1861 kakor je v 21. listu rečeno.

rist na graškem vseučilišču bil; zakaj pozneje, ko se je bil že za stalno ilirskega peresa poprijel, mislim, je malo več kaj slovenskega pisal.

En sešitek ima napis: „Slovenische Gedichte des Herrn Johann Schamperl“ (rod. 1815 † 1836); — en drugi: „Pesmi Sabukoshek“; — na enem stoji letnica: „IV. nonas septembris 1838; — ena tekica ima naslov: „Slovenske speve alj slovenske popevke. Meshorovski, Hauptmann. Klagenfurth, 10. Oktober 1832“. V vsakem teh sešitkov je kakih 12—18 pesmi. V zadnjem sešitku so pod poedinimi pesmimi podpisani: „Krumpak, Kaplan“, — J. Hašnik“, — „Schwarzl, Pfarrer“, — „Jarnik“, — sedem pesmi pa imajo podpisani pismenki „V. O.“ (Oliban?). En par mičnih romanc sem našel tudi od našega učenjaka Davorina Terstenjaka. Modrinjakovih pesmi trinajst. Od pokojnega Krempeljna so v avtografijski dve: „pesem od svetega Kirila in Metuda“ v dvanaest strokih. Če se državnega pravika zelo ne bojite, vam jo drage volje pošljem! Druga pesem pa ima naslov: pozvon cesara Maksimiliana I. Morebiti je ta poslednja njegovej zgodovini že natisnena.

Panegiričnih pesmi sem našel s sledičimi naslovi: „na cesarja Franca“, — „ob godu časti vredniga Janeza Kersnika učenika osme šole, zložena od Krajske osmošolske mladosti 1831 leta“, — „hvalepolni občutleji ob odhodu premisljivega gospoda Avgustina V. (?) škofa iz Ljubljane v Sošberg“, — „dekanu Vovku v Čornomlju leta 1844“. Avktor pri nobeni teh pesmi ni imenovan.

Mnogo pesmi je spevanih v hrvaško-slovenskem narečju in spisanih v bohoričici, od koga so, to bog ve! našel sem tudi kakšnih dvesto pušic naprenih na St. Vraza samega. Podpisane so od: „stražnika pri velikih vratih naše male slovesnosti“. Prav za prav to niso več pušice, ampak sulice, tako debele so.

Več pa kot izvirnih zadržuje rokopis prevedenih pesmi, in sicer ima prevodov skor iz vseh evropskih jezikov. Anakreontovih bo kakih trideset, — Katulovih je tudi nekoliko; — en kos georgikona; — tri pesmi iz Chr. Schmidtovih: Blüthen; — die Todtenwache od Huberja poslovenil A. L. (?); — Erlkönig; — die Bürgschaft; — die Spinnerin; — prevodi srbskih narodnih pesmi; — nekoliko Jan Kolarovih; — prevodi iz Karamzinove Aglaje; — iz Kamenskoga; — III. liber (inferno) Dantejeve divina komedia; — nekoliko Petrarkovih sonetov; — iz angleškega od lorda Birona; — en sešitek ima napis: „Romances espagnoles traducidas en sloven por J. Stanko (Jakob Vraz)“, — celo eno škipetarsko sem našel v originalu in prevodu. Naj več teh prevodov bi jaz prisodil ali St. Vrazu samemu, ali pa — naslanjajoč se na eno kratko opazko — dr. Fr. (Vladimiru) Miklošiču tačas profesorju modroslovja na graškem vseučilišču. Naletel sem tudi na en par Prešernovih pesmi v avtografijski.

V prozi je izvirno spisan, in sicer v nemškem jeziku, opis slovenske narodne nošnje. V tem opisu se neimenuvati pisatel poziva na slike, katerih pa v rokopisu nisem našel. V enem konceptu privatnega pisma napominja St. Vraz, da je dr. Štefan (Godenin) Kočevar „izvadil više ljubkih pesmicah v svome pgnarečju. (Ali se pod tem imajo razumevati narodne ali umetne pesmi, na to bi nam gospod dohtar sam naj bolje razjasnjenje dati mogel.) Sada — veli nadalje St. Vraz — se zauzima sabiranjem onih zelinah, kojih se Slovenci služe u svojih različnih bolestitih, te popisuje i način liečenja slovenskega naroda. Čestiti imenjače, dajte, da vidimo vspeh vašega truda!

Prevodi v prozi so ti-le: „Cirkvica (Waldkapelle) pripoved poslovenil St. Vraz“, — „Kanarek povest iz pisem Kristofa Schmidta poslovenčena od F. Miklošiča“. Ta precej obsežna povest je tako na čisto spisana (v bohoričici) da bi se mogla koj v tiskarnico nesti. — „Izgubljeno dete“, poslovenil Bal. Vidosl. Štuhec“ je tudi precej dolga povest.

To je v kratkem sadržaj St. Vrazove slovenske literarne zapuščine. (Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca junija.

V hiši in dvoru. Škudnj in žitnice se morajo dobro zeznažiti in prevetrili, zrnje premetati, sirovo maslo se mora delati in iz njega maslo.

V hlevih. Hlevi se morajo marljivo snažiti gnoj vsaki dan izmetati (zarad zelene klaje); konji in goveda se morajo

večkrat skopati in ovce ostriči. — Konca tega meseca vrženi prasci se puščajo za plemo; svinje se po veliki vročini ne smejo ven goniti in se morajo večkrat kopati kar jim zlo koristi. Mladi peteli se morajo vkopiti in gosem večje perje izpipati.

Na polju in senokošah. Kesni lan in vodena repa se mora sejati; zeljine sadike, če so ktere izostale, se morajo posaditi; sladko korenje in krompir se mora okopati; prah tretjokrat preorati. Seno se pokosi in na senokoše taki voda napelja.

V vrtilih in sadovnjakih. Drevesa se naj cepijo in in okulirajo in sicer na izhodnih in večernih straneh dreves; prestavljena drevesa se naj marljivo zalivajo; žive plote obreži. Sparga se od Janževega na sme dalje več rezati; vse se na vrtu mora marljivo okopati in pleti in gosenice in drug mrčes pobirati.

V vinogradih in kmeljniki. Dokler trs cvete se ga ne smeš doteknoti, ko pa je ocvet se začne vezanje in druga kop. Hmelj se mora k drogom napeljavati in okapati.

V ribnikih. Karpi in lini mečejo ikre. Iz žlema stih ribnikov se mora žlema izvoziti.

Pri ulnjaku. Rojenje se mora dobro opazovati in roji loviti.

Log in lov. Drevesnice dobro varovati, brestovo seme nabirati; če je kaj posekanega drevja zaostalo, se mora odstraniti, paziti na šumni požar. — Ptice roparice in mlade race strelaj, zanjke nastavi.

Jame in jezi po vinogradih.

(Konec.)

Kar se tiče zemlje, ktero voda v doline splavi in vinograde ali grabice zorje zlasti peščene, pomaga sledeče več ali manj. Treba je dostojne jame pri koncih ali krajih pa tudi po sredi meje in sepo narediti, da ne leti naravnoč voda z zemljo vred v doline in grape, ki naj imajo jeze višje ali nižje, kakor grabice dopustijo. Ja celo to je koristno če se po takih krajih, kder se o vsakem dežju zemlja odplavi, da se pri krajih sepo jezi napravijo, ki naj so za toliko nižji od sepo kolikor bližnje grabice trsi zahtevajo, da ne bodo zapaljeni, in le toliko nasipani, kolikor visokost trsa potrebuje, kadar se kaka ploha vlije. Kder so pa kake jarč-kaste dnike, naj se sepi višje nadelajo kakor dolgost trt dopušča, in dobro vtrdijo, da jih voda ne pretрга, pri krajih pa tudi jezi naredijo toliko nižji, da voda preobilna čez jez odteka, zemlja pa pred sepo ostaja; kar spet veliko pripomore, da bo nanošene zemlje blizo za nasipavanje sepa prihodnjič.

Vemo, da je navada železna srajca, in da se živina veliko poprej privadi nove šege, le človek je taka trma, zabutana buča, da ji je sila težko razumno kaj dopovedati, in ga prepričati česa boljšega. Tak človek bo vedno drugde vzrok iskal, na primer bo trdil: Tu mora biti nova grabica, tam sep ali mejica; misli pa na travo v svoj prid ali lahkeje delo, da le jemu koristi, še vesel bi bil, če bi s koso po vinogradu travo kositi mogel! — Sicer verje, da voda navzdol teče a ne navzgor; če pa marsiktere grabice pogledaš, boš zapazil, da nekteri težaki tako grabice ali jarke iztrebijo, da bi po njihovem delu na breg morala svoji tek vzeti! Zakaj neki delavec samo gleda, da si nog ne zine, kako je pa za njim in pred, je že preumetno, tega ne vidi in si ne ve zračuniti; zadost, da si misli: Saj služim, kaj mi je za drugo mar; jutrej je spet dan. — O vest in um kde pa sta?! —

Zato jame po mejicah in jezi pri sepih, kder je namreč naj bolj nadujena mejica ali sep, so prekorodne koristi ali haska, da voda zemlje ne odnese v doline in grape, in je o potrebi pri rokah brez drage nositve.

Jančar.

Dopisi.

Od Drave blizo Središča. V nedeljo 31. t. m. pripeljal se je slavni pevski zbor čitalnice ljutomerske v Središče. — Že dalje od trga so zastave prihajajočim svoj pozdrav visoko v zraku razvijale. Pri prvi hiši bil je krasen slavalok z naslovom „živili ljutomerski rodoljubi“ napravljen, pri katerem je bilo veliko tržanov na čelu občinski odbor z županom zbranih.

Ko se pripeljejo pevci, in drugi možaki, začeli so možnarji svoje delati, da se je zemlja tresla, ko stopi gospod Davorin Čulek naprej ter jih z izvrstnim nagovorom v imenu trga pozdravi, kteremu se za bratovski sprejem predsednik ljutomerske čitalnice gospod dr. Ploj zahvali, ter so živio in slava klici doneli, da je listje z dreves kapalo. Po tem se vzdignemo in se po malem pomikamo na kolodvor, kajti tam je bilo za veselico izbrano lepo pripravljeno mesto. Že od dalječ so nam zastave migljale; ko pridemo na omenjeni kraj, začeli so nam pevci svoje mile pesmice prepevati, po kterih se je zmirom ploskanje in „živili“ čulo.

Med petjem so sledile zdravice zdravici ni govor govoru, pri kterih so skoz možnarji pritrkovali, posebno iskreno in navdušeno so gospodje dr. Zarnik, Davorin Čulek in Ognje-slav Moharič govorili, tako da so „gross teuč“ nemškutarji pod milim nebom v pričo vseh nasočih prisegali „Slovenci“ postati.

Po polnoči smo prijeli od rodoljuba in častnega uda ljutomerske čitalnice gospod d. Kočevarja iz Celja po hitropisu pozdrav, kteri se je zbranemu ljudstvu prečital, in kteremu je od vseh strani živio zadonelo; ob enem se po istem potu zahvala odposlje.

Tako dolgo smo se radovali, da nam je že skoraj svetilo solnce in z navdušenimi srci smo se ločili drug od drugega.

Posebno pa moram še enkrat presrečno hvalo izreči vam dragim Središkim tržanom na čelu pa našemu izvrstnemu županu gosp. Dečku.

Od sv. Križa pri Ljutomeru, 24. maja 1868.

Da se žalost in veselje zmirom verstite, te resnice smo se sopet prepričali. Ker ravno, ko nam je narava spomladanski svet v vsi svoji lepoti pred oči stavila, in ko nam časniki naznajo, s kakim veseljem in sijajnostjo da je 16. den te-kočega meseca obhajal brateni narod česki, smo imeli mi tukaj prebiti dve žalostinki.

Prva nas je doletela, ko nam je „Gospodar“ naznanil, kako trpka osoda da je zadela vsled rasodbe c. k. okrožne sodnije celjske, moža ki se tako poganja za blagor svojih rojakov. *)

Prosili bi dotične gospode, da bi ne preslišavali glasa zastopnikov naših, še manje pa da bi je preganjali, vslušite naše prošnje, izpolnite nam naše želje, dajte nam kar imajo sosedje in sodržavljani naši, po tem ne bo nikdo nikoga kake krivice, ali krivega postopanja dolžil in v miru i spravi bomo vkuper živeli, ako bomo po besedi Jih veličanstva presvitlega vladarja in očeta našega, noseči enake butare, imeli tudi enake pravice.

Naše narodne učenjake pa prosimo, le marljivo nas podučujte, in delajte za nas na vse strani, kar ne bo koristilo samo nam, ampak tudi vam, ker kaj bi hasnilo državi, ako bi imela cela krdela učenjakov kmetijstvo pa bi hiralo; — samo od učenosti se ja ne da živeti — in menim da ravno tako rakovo bi šlo, ako bi kmet še se toliko trudil in vbijal, vladarji jegovi pa bi hodili, te ga vodili po krivih potih, delajmo tedaj drug za drugega in vsem bo nam dobro.

Kakor strela z jasnega, je nas zadela druga; ker prvega majnika se razlega po fari glas g. K., kaplan so nas zapustili; res je sicer, da so preuzvišeni vladika odšedšega nadomestili z vrednim naslednikom pa — človek je že taka stvar, da tega, kdor se mu enkrat priljubi, težko pozabi, posebno britka je ločitve ura.

Razun da so bili odšelnik ves vnet v svojem duhovskem poslu, imamo se jim tudi zahvaliti, da so nam našo na smrt bolno farno bukvarnico sopet k življenju obudili, ker v kratkem tem času, kar so pri nas bili, se je lepo razevela, upamo, da bo krepko nepredovala, ker kakor slišimo, bo dobila spet sposobnega voditelja.

Da jim je bilo v resnici za naše podučenje mar, kaže tudi to, da bo po njih prizadetju, družba sv. Mohorja čez šestdeset udov štela iz križevske fare, pred njih prihodom pa nobenega ne, koliko pač zmore en sam, ako se resno in od prave strani dela poprime.

Izrekamo tedaj tukaj blagemu gospodu prisrečno zahvalo, za nauke, ki so nam jih dajali in trud, ki so si ga zarad nas prizadjali; — naj jim, o Gospod še mnogo, mnogo let delati v vinogradu tvojem, naj si jim nabrati veliko biserov za rajno krono — spominjajte se nas, — mi ne bomo pozabili na vas. — Več kmetov.

F. H. B. S. I. K.

*) Prav srčno se zahvalujemo za vaše sočutje.

Politični ogled.

Iz državnega zbora. (Proračun za leto 1868. Dalje.) Pri VIII. pogl. se je brez besedovanja dovolilo finančnemu ministerstvu za osrednje vodstvo 852.028 gld., finančna deželna vodstva, davkarsko opravilo in nadgled 2,597.229 gld., skupno kameralno plačevalnico in deželne glavne blagajnice 267.404 gld., finančno stražo 3,151.400 gld., za davkarske urade 2,409.760 gld., finančne prokurature 250.279 gld., kaptaster 617.500 gld., rudarske učilnice 34.900 gld., podporo deželnim zakladom 484.110 gld., podporo obrtniškim podjetjem 1,586.000 gld., posojilo zemljiščino-odveznim zakladom 2,695.700 gld., pokojnini civilne oprave 8,613.000 gld., stroški za pobiranje in opravilo neposrednega davka 48.220 gld., zavžitnine 2,311.345 gld., stroške za pobiranje in opravilo cola po kratkem besedovanju 4,108.313 gld., stroški za opravilo soli 3,630.700 gld., tobaka 17,592.218 gld., kolekov 265.782 gld., davščino od pravnih opravil 309.507 gld. Pri 21. oddelku tega poglavja (stroški za opravilo loterije) se pobija loterija, ktera v ustavni državi ne bi bila. Dovolilo se ji 9,642.572 gld., za punciranje 40.130 gld., stroške državnih posestev 4,375.713 gld., državnih posestev 4,375.713 gld., državnih fabrik 1,169.256 gld., za rudarstva 10,987.001 gld., peneznih zadev 159.609 gld. — Kupčijem ministerstvu se dovoli v IX. pogl. za vzhodno-azijsko ekspedicijo 250.000 gld., za osrednje vodstvo 325.000 gld., zdravstveno službo v lukah in na morju 2,170.000 gld., za stroške poštne 7,310.000 gld. in brzojavnih naprav 2,600.000 gld. V X. poglavju se je dovolilo kmetijskemu ministerstvu 616.000 gld. Pri XI. pogl. za pravosodno ministerstvu se je dovolilo 9,021.784 gld., v XII. pogl. (računska protipazba) se dovoli 227.000 gld. XIII. se je odložil. V XIV. poglavju se je dovolilo za stroške skupnih zadev 76,250.033 gld. in v XV. pogl. 3,724.698 gld. za stroške, o katerih se še ne ve ali so skupni, ali cis- ali translajtanski.

Brambovska postava se je v ministerskem svetovalstvu pod cesarjevem predsedništvom sprejela. Postavo je potrdilo tudi ogersko ministerstvo. V 113 seji se je potrdila postava o kovanju novega drobiža in vničenju dozdnajnih šestice.

Ogerska gornja zbornica deželnega zbora je kupčijsko pogodbo s colnim društvom prijala.

Colni parlament v Berlinu se je sopet razšel. Pruska vlada si prizadeva južnim poslancem vse pokazati, kar bi jih vtegnolo mikati samo svobode ne.

V nekem francoskem okraju so kmetje zlomili nekoliko farovžev in topli župnike, ker mislijo, da bodo dobili duhovniki spet prejšnjo oblast, ter se jim spet davala desetina.

Iz Rima se piše: Sveti oče so dovolili ameriškemu škofu na njihovo prošnjo, da smejo na svoje stroške poslati 1000 prostovoljcev v Rim, če jih bodo tudi kasneje izdrževali.

Angleška vlada se je trudila doseči, da bi bilo vse občno razoroženje, našla je vendar pri tem mnogo važnih over in težav.

V Tesini na Bosenskem punt zmirom bolj in bolj narašča. Vse ljudstvo se vdeležuje upora in se pripravlja odbiti silo s silo. Mahomedanci in krščani pomagajo v tem drug drugemu.

Černogorski knez je izročil gospodarstvo deželnega denarstva v roke senatove, sebi je pridržal 6000 zlatov dohodka.

„Rusk. Inval.“ piše, da se je Rusija odpovedala svoje konservativne politike in da si šteje v svojo nalogo, postaviti se na čelo po krvi in duhu jej sorodnih plemen, in da jim v njihovih silah ne bo odrekla svoje pomoči. — Pravi se, da je upor tudi na otoku Malti. Otočani bi se radi znebili angleške vlade.

Novičar.

Temeljni kameni, ki so bili poslani v Prago iz različnih imenitnih krajev iz Česke, Moravske in Šleske za česko gledališče, bodo tako vzdani, da se bodo tudi lahko kesnej videli, ko bo gledališče že gotovo. Vsaki teh kamenov ima s zlatimi črkami napisan kraj, iz katerega je poslan.

Saksonsko kraljestvo ima zdaj 307 gospodarskih društev, v katerih se nahaja 16.555 članov. Koliko pa se jih nahaja na celim Slovenskem?

26. maja ko so se oznanile nove verske postave, je na Dunaju bila prepovedana vsaka demonstracija, zatoraj ni bilo niti razsvetljenja niti baklade niti so spregli konjev itd. V drugih mestih p. v. Bernu pa je bilo celo nasprotno povelje in zatorej je tudi bilo vse mesto razsvetljeno in množina veselje. — Po povelju se tedaj od veselja vrisa in po povelju se od veselja molči! Čudne prikazni to!! —

Krajnska kmetijska družba, ki je že prej ministra kmetijstva prosila za to naj pripomore, da še ostane dalje živinska sol na prodajo, se je tudi obrnola do sl. zbornice gosposke, naj na prid živinoreji in kmetijstvu sklene da ostane živinska sol, ali če to ne gre, da se cena kuhinske soli zniža tako, da se bo cent dobil po 3, ali k večjemu po 4 gld., da bode tako tudi manj premožnim kmetovalcem mogoče dajati soli živini, ki se je zdaj že privadila.

V okolici Trebuški v kantonu črnomeljskem je 10. maja toča polje in vinograde skoro popolnoma vničila. Škoda se je cenila, da se nesrečnim gospodarjem davek odpiše.

Srbski knez je pustil razdeliti 1000 zlatov in srbska vlada 1500 zlatov med stradajoče Hercegovince. Kaj pa je storil Turk? nič!

Slovenske gledališčne igre v Ljubljani. Deželni odbor v Ljubljani je prepustil spet tamošno gledališče g. Zöllnerju na jedno leto ali vendar samo s to pogodbo, da mora g. podvzetnik vsaki mesec enkrat prepustiti gledališče deželnemu odboru, da bode moglo igrati ljubljansko slovensko dramatično društvo tudi slovenske gledališčne igre; za to prepuščenje dobi g. Z. polovico čistih dohodkov od vsakega igranja. Obledo, muziko in druge potrebne stvari pa prepusti g. Z. društvu zastoj.

Dve važni novice smo četeli v zadnjem „Slov. Glasniku“; prvo prav veselo to, da ima namreč letos družba sv. Mohorja že 10.458 družbenikov in da je samo letos novih pristopilo 3372. 10.458 istisov družbenih bukev se bode tedaj letos razposlalo med slovenski narod in si bo pridobilo morda še trikrat toliko brancev, da bo posejalo v njih srca seme lepих naukov in koristnih znanosti. Kolikor nas je razveselila ta prva vesela novica, toliko nas je spet pobila druga prav žalostna, namreč ta, da je prečistiti g. vrednik „Slovenskega Glasnika“ g. A. Janežič naznanil, da je prisiljen ustaviti izdavanje svojega izvrstnega časnika. Slovenci! podpirajmo materialno in duševno, kolikor nam je mogoče, ta časnik, ki je celemu našemu narodu v veliko čast in korist!

Iz Prage se piše, da je ljudski zbor gosposka prepovedala, ki bi imel biti prihodnjo nedeljo pri bregu Bezik.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaždinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	5 20	5 70	6 20	5 50
Rži	3 40	3 75	4 10	3 80
Ječmena	3 —	3 25	3 80	—
Ovsa	1 60	2 —	2 20	—
Turšice (kuruze) vagan	3 —	3 35	3 30	3 20
Ajde	3 —	2 —	3 50	2 80
Prosa	3 —	3 10	3 30	2 —
Krompirja	1 60	1 30	1 30	1 —
Govedine funt	— 22	— 24	— 24	— 25
Teletine	— 22	— 26	— 22	— 24
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	11 —	—	8 —	10 —
„ 18" „	—	5 30	—	—
„ 36" mehkih „	7 —	—	5 50	7 —
„ 18" „	—	3 55	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 50	— 50
„ „ mehkega „	— 60	— 50	— 50	— 40
Sena cent	1 60	1 20	1 —	1 5
Slame cent v šopah	1 20	1 —	— 65	— 90
„ „ za steljo	1 —	— 60	— 50	— 60
Slanine (špeha) cent	40 —	35 —	40 —	40 —
Jajec, šest za	— 10	— 8	— 10	— 8

Cesarski zlat velja 5 fl. 55 kr. a. v.

Ažijo srebra 114.50.

Narodno drž. posojilo 62.60.

Loterijske srečke.

V Trstu 27. maja 1868: 24 56 46 28 62

Prihodnje srečkanje je 10. junija 1868.